

Magyar Orvosi Könyvtárak Szövetsége

HÍRLEVÉL
2005/2.

Tartalomjegyzék

1. MOKSZ – házunk táján történt	5
Látogatás két szegedi könyvtárban	5
2. Aktuális	6
2004-ben elkészült új szabványok	6
Az orvosi könyvtárosok országos jutalmazási lehetőségei és egy új MOKSZ kitüntetés	7
3. Szakorvosi kitekintés	10
Reumatológia	10
4. Hasznos internetforrás	12
Weborvos	12
5. Hírek	13
Búcsúzóul	14
6. INFORMATIO MEDICATA 2005 – A GYÓGYÍTÓ INFORMÁCIÓ	16

1. MOKSZ – házunk táján történt

Látogatás két szegedi könyvtárban

A MOKSZ szervezésében 25 könyvtárosból álló csoportunk 2005. április 21-én két szegedi könyvtárat látogatott meg.

A Szegedi Tudományegyetem Egyetemi Könyvtárában Dr. Máder Béla főigazgató fogadott bennünket. Először egy rövid bemutatót tartott, melyben a könyvtár építéséről és az épület legfontosabb adatairól számolt be. Az Egyetemi könyvtár 59 kari könyvtár integrációja révén jött létre. A szabadpolcra kirakott 350-400 ezer könyv és folyóirat Közép-Európában is jelentősnek számít. A polcokon egymás mellé kerültek a kölcsönözhető, korlátozott időtartamra kölcsönözhető és a helyben használható könyvek. Az olvasók tájékozódását a könyvekre ragasztott színcsíkok mellett az online katalógus segíti.

Az épület 25 ezer m²-éből 15 ezer m²-t foglal el a könyvtár az olvasótermekkel és a raktárakkal együtt. Formáját tekintve az épület három nagy részre tagolódik: két épülettömbre és az üvegtetővel fedett átriumra. Ezt akkor figyeltük meg igazán, amikor az üvegfalú lifttel a negyedik emelet középső összekötő hídjára érkeztünk. A középső átriumi részen egy díszzászló-sorra hívta fel figyelmünket a főigazgató. A zászlók - Dr. Kokas Károly főigazgató-helyettes és Szántó Erika tipográfus elképzelései alapján - az írásbeliség egyes korszakait szemléltetik, és kronológiai sorban helyezkednek el. A legrégebbi zászlón a XVI. szd. közepén keletkezett Képes Krónika betűit láthatjuk, amely a gótikus írásképet idézi. A második zászló a XVII. századi betűmetsző és nyomdász Misztótfalusi Kis Miklós Szakácskönyvecskéjének részlete és az írásbeliség humanista-reneszász korszakára utal. (Az eredeti példány is megtalálható a könyvtár Régi Könyvek Tára elnevezésű különgyűjteményében.) A harmadik zászló Wesselényi Ferenc és Zrínyi Péter Habsburg-ellenes összefogásának szövetséglevelét dolgozza fel és ezzel a barokk díszes folyóírásnak állít emléket. A következő zászló a reformkort idézi. Az utolsó zászlón József Attila szegedi keletkezésű, Istenem c. versének sorai láthatók bináris kódban, s ez már a számítógépes írásbeliség új korszakára figyelmeztet. Ezt követően a könyvtár két emeletét elfoglaló, a galériás megoldásnak köszönhetően 4 részre tagolódó szakolvasói tereket néztük meg. Az 5 szakolvasói térben egy-egy nagy tudománykörhöz tartozó könyvek és folyóiratok nyertek elhelyezést. Sárga, zöld, barna, kék, lila színcsíkok jelzik, hogy a dokumentumok melyik olvasói térhez tartoznak. A szakolvasók kényelmes, világos helyei jól segítik a helyben olvasást, tanulást. Az orvostudományhoz kapcsolódó dokumentumok az Élettudományi szakolvasói térben találhatóak. A helyi gyakorlat szerint az orvostudományi folyóiratok legfrissebb számai két hétig maradnak az Egyetemi Könyvtárban és utána kerülnek ki a megfelelő klinikákra, tanszékekre.

A szakolvasói terek után a tömörraktárat néztük meg. Kb. 1 millió kötetet kell a hagyományos és a tömör raktárakban elhelyezni. Amíg a hagyományos raktárban kb. 4,5 km anyag fér el, addig a tömör raktár 9 km dokumentum befogadására képes. (Kb. 38 km könyv fér el összesen a raktárakban, ebből kb. 31 km anyagot már el is helyeztek.) A raktárakból nyomtatott vagy online kérlapon kérhetők ki a könyvek helyben használatra vagy kölcsönzésre. A folyóiratok a raktárból sem kölcsönözhetőek, cikkeiket fénymásolatban szolgáltatják.

A számítógépes kabinetekben kb. 300 számítógép áll a felhasználók rendelkezésére. A könyvtári hálózaton elérhető szolgáltatások mellett internet és MS Office programok is vannak a gépeken. A bal oldali épületrészben vannak a kutatófülkék, amelyeket előzetes engedély alapján lehet igénybe venni. A csoportos tanulást biztosítja a közel 100 férőhelyes,

mozgatható bútorokkal és mobil választófalakkal ellátott terület. Itt a könyvek, folyóiratok és a számítógépek együtt segítik az aktuális közös munkát.

A földszinten megnéztük az Általános Tájékoztatót, ahol a segédkönyvtár, az általános folyóirat-olvasó, a tájékoztató és az olvasószolgálat terei találhatóak. A kölcsönző-részleget úgy helyezték el, hogy a beiratkozást és a könyvek visszaadását a könyvtár területére való belépés nélkül is el lehessen intézni. A könyvállomány és az olvasói létszám nagyságához viszonyítva elég kevés a 3 kölcsönzői munkaállomás, nehezen kerülhető el a sorbaállás. (Napi 3-4 ezer olvasó is megfordul a könyvtárban.)

A Somogyi Könyvtárban Szőkefalvi-Nagy Erzsébet könyvtárigazgató kalauzolt bennünket. Az első emeleten található kiállítás alapján röviden elmondta a könyvtár történetét, majd végigvezette a csoportot az egyes részlegeken. A könyvtárat Somogyi Károly esztergomi kanonok 43 ezer kötetből álló gyűjteménye alapozta meg. Az értékes gyűjteményt az 1879-es nagy árvíz után ajánlotta fel az újjáépülő városnak. A Somogyi-könyvtár napjainkban városi, megyei könyvtári funkciót is ellát és fiókkönyvtárakat is működtet. Az együttes könyvállománya meghaladja a 850 ezer kötetet, a beiratkozott olvasók száma 26 ezer körül van. Az egykori könyvtárosok, könyvtárigazgatók, olvasók irodalmi munkásságuk alapján közismert személyek. (Reizner János, Tömörkény István, Móra Ferenc, Juhász Gyula, Radnóti Miklós.)

1984-től a Dóm téri épületben 6500 m² alapterületen működik a könyvtár. Az új épületben a könyvtár eredeti, több mint száz éves könyvállványaival berendezett teremben méltó emléket állítottak a könyvtáralapítónak. Az igazgatónő bemutatta az Emlékszobát, melyben az eredeti Somogyi-gyűjtemény egynegyede, kb. 10 ezer értékes régi könyv található. Igazi könyvritkaságokat nézhettünk meg: pl. Vesalius anatómiájának 1555-ös bázeli kiadását, Napóleon támogatásával kiadott kínai-latin-francia szótárat és a katalóguslapokon Móra Ferenc kézírását is láthattuk.

A két könyvtárlátogatás mindannyiunk számára maradandó élményt jelentett. Az Egyetemi Könyvtár a - XXI. századot képviselő - modern, tágas, világos helyiségeivel és az oktatást, tanulást segítő, szinte minden felhasználói igényt kiszolgáló hatalmas mennyiségű nyomtatott és elektronikus dokumentum-állományával egyedülálló. A Somogyi-Könyvtár pedig a hagyományörzés és az olvasás, a művelődés szerepének fontosságát közvetíti példamutatóan.

A kellemes hangulatú és szakmai szempontból is igen értékes program lehetőségéért külön köszönet a szervezőknek.

Schmidtné Farkas Mária
fmarika@zmkok.hu

2.Aktuális

2004-ben elkészült új szabványok

A Könyvtári és Szakirodalmi Tájékoztatói Szabványosítási Bizottság nevében felhívom figyelmüket arra, hogy a Magyar Szabványügyi Testület 2004-ben a következő MSZ ISO szabványokat adta ki:

MSZ ISO 15836:2004 – Információ és dokumentáció. A Dublin Core metaadat elemkészlete

MSZ ISO 15511:2004 – Információ és dokumentáció. Könyvtárak és más hasonló szervezetek nemzetközi szabványos azonosítója (ISIL)

MSZ ISO/TR 20983 – Információ és dokumentáció. Elektronikus könyvtári szolgáltatások teljesítménymutatói

A szabványok megvásárolhatók vagy megrendelhetők az MSZT Szabványboltban (Budapest IX. Üllői út 25.), illetve elektronikus formában beszerezhetők a <http://www.mszt.hu/webaruhaz> címen.

Berke Barnabásné
Országos Széchényi Könyvtár

Rövid ismertető a Dublin Core Metadata-ről

A Dublin Core Metadata Initiative egy könnyen érthető és alkalmazható forrás-leíró szabályzat, amely bármely tudományággal kapcsolatos dokumentumok esetén használható. Átvette a CEN/ISSS (Európai Szabványosítási Tanács/Információs Társadalom Szabványosítási Rendszere) és hivatalosan foglalkozik vele a WWW Konzorcium és a Z39.50 szabvány. A metaadatok létrehozásának egyszerűsége csökkenti a költségeket és elősegíti az együttműködést, de nem jelent megoldást minden jelentésbeli és funkcionális követelmény kielégítésére. Ugyanakkor mindezekkel kiegészíthető és összeegyeztethető, azaz kiinduló alapként szolgál a teljesebb körű leírások elkészítéséhez. A metaadat elemek beilleszthetők a MARC formátumú rekordokba. A DC HTML-ben és XML-ben egyaránt címkézhető 15 adatelemet tartalmaz. Az elemek mindegyike szabadon választható és ismételhető, sorrendjük nem meghatározott, de az általános érthetőség céljából kötött szókészlet alkalmazása szükséges. Az elemek jelentését minősítőkkal lehet finomítani.

További információ a Dublin Core-ről:

<http://dublincore.org/> <http://www.ki.oszk.hu/kf/2003/1/berke.html>
<http://mek.oszk.hu/html/irattar/dc.htm>

Ferencz Orsolya
oferencz@lib.sote.hu

***Az orvosi könyvtárosok országos jutalmazási lehetőségei
és egy új MOKSZ kitüntetés tervezete***

A lelkiismeretesen végzett munka elismerésének lehetőségeit gyűjtöttük össze a könyvtáros szakma elismerése területén.

Mivel szakmánk az orvostudomány segítésére született, jó tudnunk azt is, hogy melyek az egészségügyben dolgozók számára adható elismerési formák.

A legmagasabb kitüntetések a szakma elismertjei számára az Egészségügyi Minisztérium adományozhatja. Ezekről a 33/2003. (V. 27.) ESZCSM rendeletben a mindenkori egészségügyi miniszter rendelkezik.

- (1) Azok részére, akik szakmai vagy közszolgálati munkájukkal hozzájárultak az egészségügyi, a szociális, valamint a családvédelmi ellátás fejlesztéséhez – az e tevékenység során elért kimagasló teljesítmény vagy eredmény elismerésére – „Batthyány-Strattmann László” díj adományozható.
- (2) Az egészségügyi ellátás érdekében kifejtett kiemelkedő szakmai vagy közszolgálati tevékenységért „Pro Sanitate” díj adományozható.
- (3) A szociális ellátás, a gyermek- és ifjúságvédelem, a fogyatékos és a megváltozott munkaképességű emberek rehabilitációja érdekében, illetve az ezzel foglalkozó intézményekben kifejtett kiemelkedő szakmai vagy közszolgálati tevékenységért, valamint a

nyugdíjbiztosítás terén a nyugdíjasokért végzett munka elismeréseként ... „Pro Caritate” díj adományozható.

(4) A családalapítás, a gyermeknevelés támogatása, a családok jólétének növelése érdekében, továbbá a családvédelem területén, illetve az ezzel foglalkozó intézményekben kifejtett kiemelkedő szakmai vagy közszolgálati tevékenységért évente 30 fő részére „Pro Familiis” díj adományozható. A Pro Familiis díj házastársaknak együtt is adományozható." Valamint adományozható az Egészségügyi Miniszter Díszoklevele vagy Dicsérete.

Egy-egy intézményen belül, a dolgozó által végzett munkát elismerheti a munkáltatója, melynek formai oldalát, azaz annak lehetőségeit az egyes intézmények Kollektív Szerződése tartalmazza.

Saját szakmai szféránk elismerési formáira irányítva figyelmünket, maga a könyvtáros szakma is tudhat magáénak néhány lehetőséget, mely szerint a könyvtárosok munkája is elismerhető állami és intézeti szinten egyaránt.

Állami szintű elismerésről a 3/1999. (II. 24.) NKÖM rendelet a nemzeti kulturális örökség minisztere által adományozható művészeti és egyéb szakmai díjakról, módosítva 12/2003. (VIII. 9.) NKÖM rendelet rendelkezik a következő lehetőségeket kínálva. A rendeletből kiemelve a teljes szakaszt idézzük a díjakat teljes bemutatásuk kedvéért.

"20. § (1) A Szinnyi József-díj azoknak a könyvtárosoknak adományozható, akik hosszabb időn át kiemelkedő teljesítményt nyújtottak, és tevékenységükkel, kezdeményezéseikkel szakterületek fejlődését segítik elő.

(2) A díjat – amelynek összege 200 000 Ft/fő – évente, augusztus 20-án, hat személy kaphatja.

(3) A kitüntetett adományozást igazoló okiratot és érmet kap.

(4) Az érmet kerek alakú, bronzból készült, átmérője 80, vastagsága 8 milliméter. Az érmet Szilágyi Bernadett szobrászművész alkotása, egyoldalas, Szinnyi József domború arcképét ábrázolja, és SZINNYEI JÓZSEF-DÍJ felirattal van ellátva.

20/A. § (1) A Bibliotéka Emlékérem díj azoknak a könyvtárosoknak adományozható, akik irányító, elméleti vagy gyakorlati munkájukkal jelentős mértékben hozzájárultak a magyar könyvtári kultúra fejlődéséhez.

(2) A díjat – amelynek összege 150 000 Ft/fő – évente, január 22-én, a Magyar Kultúra Napján, tíz személy kaphatja.

(3) A kitüntetett adományozást igazoló okiratot és érmet kap.

(4) Az érmet kerek alakú, bronzból készült, átmérője 80, vastagsága 8 milliméter. Az érmet Pató Róza szobrászművész alkotása, egyoldalas és „BIBLIOTÉKA EMLÉKÉREM” felirattal van ellátva.

21/A. § (1) A Széchényi Ferenc-díj a közgyűjteményi (könyvtári, levéltári, múzeumi) szakterületen dolgozó azon szakembereknek adományozható, akik magas színvonalú elméleti vagy gyakorlati tevékenységükkel, új módszerek kidolgozásával és azok alkalmazásával szolgálták szakmájukat.

(2) A díjat – amelynek összege 200 000 Ft/fő – évente, augusztus 20-án, hat személy kaphatja.

(3) A kitüntetett adományozást igazoló okiratot és érmet kap.

(4) Az érmet kerek alakú, bronzból készült, átmérője 70, vastagsága 5 mm. Az érmet Csíkszentmihályi Róbert szobrászművész alkotása. Előlapján középen a Széchényi Ferenc portréja, a köriratban „SZÉCHÉNYI FERENC-DÍJ” felirat szerepel. A hátlapon köriratban „KÖZGYŰJTEMÉNY SZOLGÁLATÁÉRT” felirat szerepel."

Az évente meghirdetésre kerülő „Az év könyvtára” kitüntető címet egy könyvtár testülete kaphatja, az egész éves (ill. az előkészítő éveket is beleértve) munkája elismerésének eredményeként. Az elismerő címért, mely 500.000,-Ft-tal jár, a könyvtár a NKÖM pályázat meghirdetése után indulhat. A pályázat célja hogy a könyvtárakat megújulásra, szolgáltatásaik minőségének javítására ösztönözze. A címért, típusától függetlenül bármelyik könyvtár indulhat.

A MOKSZ vezetősége úgy gondolja, hogy testületének tagjai között is vannak olyan hivatásukat magas fokon űző könyvtáros kollégák, akik saját szűkebb pátriájuk határait túllépve az orvosi könyvtárosok közösségéért is sokat tesznek. Ezért egy díj alapítását tűzte ki célul, megnevezése: „Schordann Zsigmond-díj”. A díj odaítélésének szabályait a MOKSZ alapszabályához tervezzük mellékelni, ezért alább részletesen ismertetjük.

MAGYAR ORVOSI KÖNYVTÁRAK SZÖVETSÉGE

Kitüntetési szabályzat: MOKSZ-díj alapításáról és adományozásának rendjéről

Alapszabály 1. sz. melléklete

1.§ A Magyar Orvosi Könyvtárak Szövetsége új erkölcsi-anyagi elismerési formát vezet be, megalapítja a „Schordann Zsigmond-díj” elnevezésű díjat.

2.§ A MOKSZ a kitüntetést létrehozza azért, hogy a szervezeti élet területén kiemelkedő munkát végzett tagjait, ill. a szervezeti élet számára hasznos, előmozdító tevékenységet végzett személyeket méltó módon elismerésben részesíthesse.

3.§ A szervezet a díjat azoknak a magyar és külföldi (dolgozó vagy nyugalmazott) személyeknek adományozhatja, akik jelentős mértékben hozzájárultak a szervezet fejlesztéséhez, közösségi, szellemi életének, alakításához, nemzetközi kapcsolatainak szélesítéséhez.

4.§ A kitüntetés az adományozást igazoló okmányból (emléklap) valamint 50.000,-Ft összegű pénzjutalomból áll (külföldi állampolgár esetén 50.000,-Ft-nak megfelelő ajándékból), amely az általános adószabályok szerint adóköteles. Az oklevél tartalmazza: a kitüntetés megnevezését, az adományozás tényét, indokait, az adományozott nevét, a szervezet határozatának számát. A díszoklevelet a szervezet elnöke írja alá, és a szervezet pecsétjével látja el.

5.§ A kitüntetés évente egy alkalommal legalább egy, legfeljebb három személy részére adományozható.

6.§ A nem magyar állampolgárságú kitüntetett részére a kitüntetéssel egyidejűleg át kell nyújtani a díszoklevélnek hiteles idegen nyelvi fordítását.

7.§ A kitüntetés adományozására javaslatot tehet a MOKSZ tagjai közül bárki, amit a vezetőség egyik tagja terjeszt a vezetőség elé.

8.§ A javaslatnak tartalmaznia kell a javasolt személy adatait, valamint a javaslat indoklását. (Ld. a Mellékelt adatlapot.)

9.§ A díj adományozására vonatkozó javaslatot minden év augusztus hó 31. napjáig a vezetőségnek meg kell tárgyalnia.

10.§ A díj átadására az éves közgyűlés alkalmával kerül sor. A kitüntetésről a tagságot a MOKSZ Hírlevélben is tájékoztatni kell.

11.§ A kitüntetett névre szóló meghívást kap a szervezet életében kiemelkedő jelentőségű rendezvényekre.

12.§ A jutalommal járó költségek fedezetét a szervezet költségvetésében kell biztosítani.

Kitüntetési javaslat Magyar Orvosi Könyvtárak Szövetsége által adományozható
„Schordann Zsigmond-díj” elismeréshez

A díj, illetve elismerés megnevezése:	
A jelölt korábbi szakmai kitüntetése(i):	
Név:	
Születési hely:	
Születési idő: év hónap nap	
Anyja neve:	
Iskolai végzettsége:	
Munkahely (nyugdíj mellett vállalt munka esetén is):	
Beosztása:	
Lakcíme:	
Értesítési telefonszáma:	
Adószám: TAJ szám:	
Nyugdíjban részesül-e: igen/nem	
Az átadás tervezett időpontja:	
Indokolás (egy-két mondat, ami átadáskor méltatásként elhangzik):	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
Dátum	Javaslattevő aláírása Javaslattevő tisztsége

Kérjük, bármilyen megjegyzésed van a tervezett MOKSZ-díjjal kapcsolatban, legyetek szívesek hozzám eljuttatni, hogy a 2005. november 10-i közgyűlésen megszavazhassuk.

Törőcsik Katalin
torocsik@kenezyszakorhaz.hu

3. Szakorvosi kitekintés

Reumatológia

Salus aegroti suprema lex – a beteg java mindenképp felett.

A reumás betegségekkel szinte mindenki találkozik élete során. Vagy betegként vagy családjában környezetében fordulnak elő ún. reumás megbetegedések. Magyarországon a népesség 1%-a szenved élete folyamán reumás betegségben. Mintegy 100.000 ember.

A reumatológia betegségei ritkán halálosak, de megrövidíthetik a beteg életét és rontják az életminőséget. Kialakulásában legfontosabb rizikótényező a mozgásszegény életmód és az elhízás.

A mozgásszervi betegségekben szenvedők pontos számát megmondani azért nem lehet, mert bejelentési kötelezettség nincs.

A rheumatoid arthritis jellemzője, hogy az adott ország lakosságának 1%-a betegszik meg, ez Magyarországon 80 ezer beteget jelent. Ez a szám a Bechterewes betegek esetében a lakosság 0,25%-a ami 20-22 ezer beteget jelent. A többi reumatológiai betegségek esetében a lakosság 15-20 %a rendelkezik olyan tünetekkel melyek orvosi kezelést igényelnek.

Az USA-ban 2005-ben a NIH felmérése szerint 43 millió embernek van arthritise, minden 6. embernek. Úgy gondolják, 2020-ra 60 millió embernek lesz arthritise.

<http://www.health.uab.edu/show>

Izületi betegségek

Arthralgia = izületi fájdalom

Arthrosis= olyan izületi kórfolyamat, mely az izületi porc pusztulásával jár A népesség 10-12 %-a szenved ebben a betegségben. Nők és férfiak aránya 3:1. Kiváltó tényezői között szerepel vírusinfekció, lehülés, trauma. Lehet primer, vagy secunder. A kórfolyás változatos, a betegek kb 5%-a spontán gyógyul, a többi beteg gyógyulása általában progresszív.

Kezelése: fájdalomcsillapítók, nem-szteroid gyulladáscsökkentők, gyógytorna, fürdőkezelések, Műtéti kezelés.

Arthritis= Olyan izületi kórfolyamat, amely a synoviális membrán gyulladásával jár. Egy ízület gyulladását monoarthritisnek, 2-4 ízületét polyarthritisnek nevezzük.

Polyarticularis kórformák= a polyarticularis izületi fájdalom több ízületet érint, általában szimmetrikusan. Korlátozódhat csak a nagyizületekre, gyakran érinti a kisizületeket is.

Spondylitis ankylopoetica (SPA, M.Bechterew)

Kronikus gyulladós betegség mely elsősorban a gerinc ízületeit érinti. A folyamat jellegzetessége az elcsontosodási hajlam, melyet elsősorban a gerincen és a sacroilialis ízületekben lehet észlelni. A férfi nő arány a megbetegedésben 8:1. A betegség leggyakrabban a fiatal felnőttkorban kezdődik. A kezelés alapja a gyógytorna, melyet kiegészíthetnek fizioterápiás kezelések.

Köszvény: urátkristályok okozta izületi megbetegedés. A betegség primer, ha genetikus okok miatt van túl sok húgysav a szérumban. A betegség kialakulását örökletes és táplálkozási faktorok befolyásolják. Férfiak gyakrabban, nők ritkábban betegszemek meg. A gyógyszeres terápia mellett diétás kezelés szükséges.

Izombetegségek

Lokális myalgiák és izomatropiák

Generalizált izombetegségek= az izomfájdalom gyakori mozgásszervi tünet.

Myalgiák= izomfájdalom, izomgyengeség. A felnőtt lakosság 3%-át érinti, főleg a fiatal nők betegsége.

Krónikus fájdalom szindróma= leggyakrabban vírusfertőzésekhez csatlakozó krónikus fájdalom szindróma.

Myopathiák= izomrost degenerációval és rostpusztulással járó nem gyulladós izombetegség.

Csontbetegségek

Lokális csontbetegségek

Osteomyelitis= gyulladós csontbetegség

Primer csont tumorok- inkább gyerek és fiatalkorban fordulnak elő.

Csökkent mésztartalommal járó kórképek:

Osteoporosis: olyan mésztartalom csökkenéssel járó csontbetegség amelyben a csont szerves és ásványi anyag tartalma egyaránt és egyforma mértékben csökkent, ennek következtében a csonttömeg megkisebbedik..

A klimax után jelentkező formát alapvetően az ösztrogén hiány okozza.

Gyógyszeres kezelésben kalcium ajánlott. Calcitonin készítményeknek csontfájdalmat csökkentő hatása van. Rendszeres mozgás, úszás javasolt. Reprezentatív felmérések szerint a csontritkulás 50 éves kor felett közel 1 millió betegnél fordul elő. A csontritkulással összefüggő combnyaktörés szövődményeiben meghalt betegek számát évente Magyarországon 2500-3000-re becsülik.

Webcimek

<http://www.arthritis.org>

<http://www.druginfornet.com/faq/faqgout.htm>

<http://www.arthritis.ca>

<http://www.allaboutarthritis.com>

<http://www.arc.org.uk>

<http://www.rheumatology.org/ar/ar.html>

<http://www.curearthritis.org>

<http://www.orthop.washington.edu/arthritis>

<http://www.medicinet.com>

<http://www.rheumatology.wustl.edu>

<http://www.healthsquare.com/gout.html>

<http://www.cedars-sinai.edu>

Irodalom

Kállayné Óry Csilla, Kállay Miklós: A mozgásszervi betegségben szenvedők ápolása.

Bp. 2005, Egészségügyi Szakképző és Továbbképző Intézet

Reumatológia a mindennapi gyakorlatban. Szerk. Korondi István, Zahumenszky Zille.

Bp. 1988, Medicina.

Reumatologia. Szerk. Gömör Béla, Bálint Géza. Bp. 1989. Medicina.

Reumatologia. Szerk. Gömör Béla. Bp, 2001, Medicina.

Bálint G, Földes K., Szébenyi B, Bálint P.: Gyakorlati reumatológia. Bp. 2003, Springer

Dr. Szabóné Balogh Clarissa

cbalogh@lib.sote.hu

4. Hasznos internetforrás

Weborvos

Lassan hagyománnyá válik, hogy ismeretterjesztő jelleggel bemutassunk olyan webhelyeket, ahol mind a szakemberek, mind a laikusok fontos egészségügyi információkat találnak. Előző számunkban az InforMed portállal ismerkedhettek meg az érdeklődők, most pedig a Weborvost (<http://www.weborvos.hu/>) mutatjuk be.

A weborvos.hu oldal az InforMed-hez hasonlóan épül fel abban a tekintetben, hogy itt is vannak publikus információk, illetve csak regisztráció után elérhető tartalmak. A *Mindenkinek* rovatban találjuk a friss, egészségügyi vonatkozású híreket a nagyvilágból, és Magyarországról. A hazai híreket akár régiókra, megyékre lebontva is kereshetjük, ha csak a minket, és környezetünket érintő információkra vagyunk kíváncsiak. Külön alrovatban találjuk az Európai Unióval, az Országos Egészségbiztosítási Pénztárral kapcsolatos információkat, továbbá van egy *Hátrányból* című rovat, ahol a hátrányos helyzetű emberekkel (mozgássérültek, értelmi fogyatékosok) foglalkozó hírek vannak összegyűjtve. *Útmutató betegeknek* címszó alatt rengeteg hasznos információt találunk például a betegjogokról, a rokkantsági nyugdíjról, táppénzről, és egyéb más, sokakat érdeklő

témákról. Az InforMedhez hasonlóan itt is találunk információkat a leggyakoribb betegségekről, bár kevésbé áttekinthető formában. Szerencsére itt is van keresés funkció, ami sokat segíthet az információk közti eligazodásban. Kereshetünk kulcsszóra, vagy szerzőre, a találatok számát pedig szűkíthetjük a megjelenés idejének kiválasztásával, vagy ha csak egy rovatot jelölünk ki.

Érdekes módon a *Mindenkinek* rovatban találunk egy *Paragrafus* nevű pontot, ahol elolvashatjuk az egészségügyet érintő aktuális törvényeket, miniszteri- és kormányrendeleteket. Ez a lehetőség nagyon hasznos lehet az orvosi könyvtárosok számára is, hiszen egy helyen megtalálhatjuk itt azokat a jogszabályokat, amelyek érintik az egészségügyi intézmények, és az ott dolgozók munkáját. Az olvasóknak is segítséget jelent akkor, amikor nem tudják a rendelet, vagy törvény számát, csak a témáját.

Van *Pályázatfigyelő* című rovat, ahol szakmai pályázatokról kaphatunk információkat.

A szakmai oldalak az egészségügyi szakemberek munkáját hivatottak segíteni. Ezek eléréséhez regisztrációra van szükség. Itt azonban egy komoly hibával szembesültem. Kórházban dolgozó orvosi könyvtárosként egészségügyi alkalmazottnak gondoltam magam, ezért a regisztrációs lap kitöltése során foglalkozásnak az „egyéb eu. dolgozó” megnevezést választottam, a végzés helye kiválasztásánál azonban csak orvosegyetemi, vagy egészségügyi iskolai végzettséget lehet megjelölni, egyéb iskola választására nincs lehetőség. A lap kitöltése után pedig arról értesültem, hogy az orvosi pecsétszám feltüntetése nélkül nem léphetek a regisztrált tagok közé. (Pedig nem biztos, hogy minden egészségügyi dolgozó egészségügyi iskolában végzett. Az viszont biztos, hogy nem mindenkinek van orvosi pecsétszáma. Ezt az észrevételt jeleztem az oldal készítői felé, de választ még nem kaptam.) S hogy itt milyen előnyökkel járhatna a tagság? Olvashatnánk különböző esetismertetések, szakmai ajánlásokat, irányelveket, rendezvényekről tájékozódhatnánk, az orvosok pedig szakmai továbbképzéseken vehetnének részt. Ami számomra a legfontosabb lett volna, hogy a honlapon megtalálható a Kórház című folyóirat szövege is. Ennek megtekintéséről regisztráció híján le kellett mondanom.

A Weborvos sok friss, naprakész egészségügyi információt tartalmaz, ezzel segítheti a szakembereket, illetve az egyszerű érdeklődőket. Mindenkinek javaslom, hogy használja fel munkájában ezt a honlapot is.

Nagy Gábor
zebra8@estmail.hu

5. Hírek

❖ Az Akkreditációs Bizottság döntése szerint a 2005. november 9-10-én megrendezésre kerülő *Informatio Medicata 2005* című konferencia az orvos-továbbképzésben 10 kreditpontot ér. Előre láthatólag a részvétel orvosok számára 10.000 Ft, a könyvtárosok és a nyugállományúak számára pedig ingyenes lesz. Ugyanakkor minden résztvevőnek regisztráltatnia kell magát a konferencia jelentkezési lapjának visszaküldésével, amelyet a hírlevélhez mellékelten megtaláltok. Hamarosan letölthető lesz a Semmelweis Egyetem Központi Könyvtára (<http://www.lib.sote.hu>), illetve a MOKSZ (<http://www.clib.dote.hu/moksz/>) honlapjáról.

Jelentkezzetek rendezőnek! A rendezők munkája 2005. november 8. 14 órától november 10. 20 óráig tart. Aki úgy gondolja, hogy szeretne tevékenyen részt venni a konferencia lebonyolításában, bővebb információt kaphat, illetve jelenkezhet a gancsan@lib.sote.hu vagy az oferencz@lib.sote.hu e-mail címen.

❖ Örömmel értesítünk mindenkit, hogy kollégánk, Dr. Domsa Károlyné, az MTA Könyvtár főigazgató-helyettese a Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztje megítéző kitüntetésben részesült

❖ Tájékoztatunk mindenkit, hogy Jehoda Imola, Cser Erika és György Máté elektronikus levelezési címe megváltozott.

Jehoda Imola (Semmelweis Egyetem Egészségügyi Főiskolai Kar)

Régi: ijehoda@hiete.hu

Új: jehodai@se-efk.hu

Cser Erika (IVAX Gyógyszerkutató Intézet Műszaki Könyvtár)

Régi: h7912sim@ella.hu

Új: erika.cser@idri.hu

György Máté (IVAX Gyógyszerkutató Intézet Műszaki Könyvtár)

Régi: h12386kon@ella.hu

Új: gyorgy.mate@idri.hu

❖ Őszinte fájdalommal tudatjuk, hogy a Transzplantációs Klinika könyvtárosa, Teplán Vera, 62 éves korában elhunyt. Az egyetemen pályafutását a Pulmonológián kezdte, mint Miskovits professzor úr titkárnője. A professzor úr ösztönzésére elvégezte a könyvtár szakot, így került a Transzplantációs és Sebészeti Klinika megalakulásakor ennek könyvtárába. Keményen küzdött súlyos betegsége ellen, és szinte az utolsó percekig dolgozott, kitartásával mindnyájunk számára példát mutatva.

Temetése 2005. május 24-én 13 órakor volt az Újköztemető Szórá parcellájában.

A kollégák nevében közösen búcsúztunk Tőle, ezért gyűjtést szerveztünk. A támogatásokat Áncsán Gizella gyűjtötte össze, majd eljuttatta Vera lányának.

Búcsúzóul

Ottovay László, az Országos Széchényi Könyvtár Tájékoztató és Dokumentumszolgáltató Főosztály főosztályvezetője, 2005. május 1-jén, 63 évesen, a súlyos betegséggel vívott küzdelme után, tragikus gyorsasággal itt hagyott bennünket.

A hirtelen jött megrázó hír még mindig hihetetlen. Értetlenül állunk előtte, érzelmeink és emlékeink kavarodva tolulnak fel, amikor kedves, mosolygó alakját fölidézzük. Laci egyszerre volt a szolgálatkész, az udvarias kolléga, a közvetlen, figyelmes jóbarát és a komoly szakember, aki 1965 óta teljesítette magas szinten könyvtáros hivatását.

A Kohó- és Gépipari Minisztérium Tájékoztatási Intézetében kezdte pályáját. 1968 és 1977 között az OTH Szabadalmi Tára és Szakkönyvtára vezetője, és innen lesz, egy OMFB-s megbízással az OMKDK-ban a Fejlesztési Önálló Csoport munkatársa, majd a Szabványosítási Önálló Csoport vezetője. Ebből a szakmai kutatóműhelyből kerül 1980-ban Győrbe, a Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskola Könyvtárának a vezetői székébe, ahol 1987-ig teljesít szolgálatot. 1987-ben, a könyvtár várba való költözése után, lesz Országos Széchényi Könyvtár főosztályvezetője, a nemzeti könyvtár elkötelezett munkatársa és a nemzeti könyvtárügy képviselője.

Tanárként is megmérette magát, az egri Eszterházy Károly Főiskolán adta át ismereteit a szakmai tájékoztatásról, itt könyvtáros növendékek sora ismerhette meg őt, s vele a hivatás tiszteletét és szeretetét.

A Magyar Könyvtárosok Egyesületének, negyven éve, 1965 óta volt tagja. A Műszaki Könyvtáros Szekció mellett, a Bibliográfiai és Társadalomtudományi Szekció munkáját is lelkesen támogatta. Minden megbízásában a szakma egészéért dolgozott, vezetőségek tagjaként, szekció elnökként és főtitkárként is, egyforma hivatástudattal és emberséggel tevékenykedett. Nevéhez fűződik az alapszabály kidolgozása és gondozása. Laci elment. Mi, akik személyesen is ismertük őt, még sokáig emlegetjük majd a szakmai rendezvények, a vándorgyűlések, a kirándulások részvevőjeként, s eszünkbe jut majd a baráti találkozók kitarató táncosa és az a szokatlan fényképezési technikája, amellyel megörökített minket. Mi is lekaptuk őt, belső kameránk megőrizte ezeket a vele töltött pillanatokot, s ezek a képek segítenek majd bennünket a közös emlékezésben!

Ottovay László egyházi és polgári búcsúztatása 2005. június 3-án, 12 óra 45-kor lesz a Farkasréti temető központi ravatalozójában. Azon a napon az este 6 órakor az istentisztelet keretében emlékezhetünk rá a Mátyás templomban.

Balogh Margit
MKSZ elnök

6. INFORMATIO MEDICATA 2005 – A GYÓGYÍTÓ INFORMÁCIÓ

A konferencia időpontja: 2005. november 9-10.
helyszíne: Semmelweis Egyetem Nagyvárad téri Elméleti Tömb

1. nap (november 9.)

8⁰⁰ – 9³⁰ Regisztráció.

9³⁰ Ünnepeles megnyitó
Köszöntő: Sótonyi Péter

Plenáris ülés

10⁰⁰ **Papp Zoltán:** A prevenció lehetőségei a szüléset- és nőgyógyászatban

11⁰⁰ **Jávor András:** Az elektronikus egészségügy - a holnap megérkezett!

12⁰⁰ Ebédszünet

13³⁰ - 14³⁰ Kiállítók bemutatkozása

14³⁰ Előadások (az előadások alatt a kiállítóknál tréningek folynak)

1. szekció

Kerpel-Fronius Sándor: Evidenced Based Medicine jelentősége az általános orvosi gyakorlatban

Balkányi László: E-egészség program a gyakorló orvos számára

Szentesi Lajos: Kórházi honlapok összehasonlító elemzése

Erdeiné Törőcsik Katalin: Betegtájékoztató információk az interneten

Kérdések, vita

2. szekció

Marika Janouskova: Proquest MEdical Library –Dissertation Abstracts

Cary Bruce: Is there a role for agents in the age of e-journals and consortias?

Austin McLean: Dissertations, e-theses and electronic information – access and use in hospital

Kérdések, vita

18⁰⁰ Fogadás, társasági program

2. nap (november 10.)

9⁰⁰ Plenáris ülés, előadások (az előadások alatt a kiállítóknál tréningek folynak)

Plenáris ülés

9⁰⁰ **Mark Segardus:** The role of federated searching and linking in a medical and clinical environment

10⁰⁰ Előadások (az előadások alatt a kiállítóknál tréningek folynak)

1. szekció

Surján György: A tudás új színtere: digitális írás – olvasás a világhálón

Apjok András: Ágazati portál bemutatása.

Balázs Csaba: Holisztikus medicina – a 21. század kihívása , avagy neuro-endokrin reguláció

Vasas Livia: Könyvtárosi tapasztalatok a világháló szakmai használatáról

Kérdések, vita

2. szekció

Geges József: Forrás-e az e-forrás? – A tudományos célú web használat eredményességét befolyásoló tényezőkről

Kührner Éva: Felhasználóképzés a kórházban

Beke Gabriella: Testreszabott szakirodalmi ellátás

Jehoda Imola: Bibliográfiai adatbázisok

Kérdések, vita

12⁰⁰ Ebédszünet

13⁰⁰ – 15⁰⁰ Értekezlet, tesztek

1. szekció

MOKSZ Közgyűlés

2. szekció

Vizsga tesztek töltése

15⁰⁰ Záróbeszéd – **Vasas Livia**

15³⁰ Zárófogadás

JELENTKEZÉSI LAP
AZ „INFORMATIO MEDICATA 2005”
CÍMŰ KONFERENCIÁN VALÓ RÉSZVÉTELHEZ

Kedves Kollégák és Érdeklődők!

Az alábbi jelentkezési lap kitöltésével és **visszaküldésével (Simmelweis Egyetem Központi Könyvtár, 1085 Budapest, Üllői út 26.; Fax: 06-1/317-10-48)** a 2005. november 9-10-én Budapesten megrendezésre kerülő MOKSZ közgyűléssel egybekötött tudományos konferenciára jelentkezhetnek.

Fontos tudnivalók:

A záróteszt sikeres kitöltésével az orvosok, gyógyszerészek 10 kreditpontot kapnak.

Részvételi díj: orvosoknak, gyógyszerészeknek: 10.000 Ft/fő
 MOKSZ tagoknak, nyugállományúaknak: ingyenes
 más könyvtárosoknak,: 1000 Ft/fő.

A részvételi díj tartalmazza a regisztrációs költségeket, valamint a két napi ellátást (2 ebéd, fogadás, frissítők, szórakozás).

A részvételi díjat csak átutalással lehet befizetni, a számlát a jelentkezési lap kézhezvételekor küldjük.

A szervezők szálláslehetőséget nem biztosítanak.

A részletes program a www.lib.sote.hu és a www.clib.dote.hu/moksz honlapon érhető el.

Kérünk mindenkit, hogy a jelentkezési lapot pontosan töltsse ki, ezzel segítve a szervezők munkáját.

Jelentkezési határidő: 2005. október 10.

Mindenkít szeretettel várunk!

Szervezők

**„INFORMATIO MEDICATA 2005”
2005. NOVEMBER 9-10.**

**BUDAPEST, NAGYVÁRAD TÉR 4.
SEMMELWEIS EGYETEM, NET**

JELENTKEZÉSI LAP

Résztevő neve: _____

Foglalkozása: orvos aktív
 gyógyszerész nyugállományú
 könyvtáros

e-mail címe: _____

Munkahelye (név, cím, telefonszám):

Az alábbi programokon kívánok részt venni:

Szerda:

- plenáris ülés
- ebéd
- 1. szekció
- 2. szekció
- tréningek
- társasági program

Csütörtök:

- plenáris ülés
- 1. szekció
- 2. szekció
- tréningek
- ebéd
- tesztek kitöltése
- MOKSZ közgyűlés
- záró fogadás

A részvételi díjról szóló számlát a következő névre/címre kérem:

Készült 300 példányban
Kiadja: SEKK
Felelős: Dr. Vasas Livia